

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית ספרות חמ"ד

בס"ד

מערך שיעור ליום ההוקרה לפצועי צה"ל - ספרות חמ"ד
טלי כהן

הקדמה:

ניתן להשתמש בחלק זה של המערך גם כפתיח אקטואלי בתוך הלמידה השוטפת, בלי להקדיש לכך שיעור שלם או לחילופין לבחור להקדיש שיעור שלם לענייני השעה.

התמקדות בטקסט, תרגיל "שמתי לב..."

נכתוב או נקרין על הלוח חלק משירו של יהודה עמיחי הפותח במילים "איפה הוא נפצע" ונבקש מהתלמידים לכתוב 5 משפטים שמתחילים במילים "שמתי לב..." בנוגע לשיר. לאחר מכן נבקש מכל תלמיד לשתף בשניים מתוך שלושת המשפטים שכתב ונכתוב אותם על הלוח לצד השיר.

השיר יוצר הקבלה - בין האדם לבין הארץ.
נתמקד במטאפורה של הארץ הפצועה. נשאל את התלמידים: איך ארץ יכולה להיות פצועה?

נספר לתלמידים על המחשבה שמאחורי יום ההוקרה לפצועי צה"ל, ניתן לקרוא על כך כאן.

הדהוד לאירועי השעה

נקרין סרטון העוסק באחד מפצועי המלחמה, כאשר נבקש מראש מהתלמידים לכתוב לעצמם תוך כדי הצפייה חמישה משפטים של "שמתי לב..."
ניתן להקרין את הסרטון על הפצוע ארי שפיץ או את ההודעה לתקשורת שמסר עידן עמדי בשחרורו מבית החולים. או את הסרט על פציעתו ושיקומו של כפיר זר (שימו לב שכל אחד מהסרטים מכין תוכן אחר ואורך אחר, לשיקול המורה).

לאחר הצפייה בסרטון ואיסוף "שמתי לב" מהתלמידים, נחזור בחזרה לטקסט המקורי.

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית ספרות חמ"ד

נשאל איך הארץ שלנו - הפיזית והמטאפורית השתנתה בעקבות הפציעות הרבות?
מה החובה שלנו כחברה כלפי הפצועים?

סיום - טקסט נוסף

ניתן לסיים דרך השיר של [ע.הלל "ארץ ישראל"](#)

להביא את השיר כפי שהוא ולדבר על "הצעקה" שמהדהדת בסיומו או לעשות תרגיל כתיבה שהציעה המדריכה רבקה קופרמן: להשלים את שתי השורות האחרונות בשיר אם מדובר בכיתת בנות - ממליצה שיהפכו את השיר האישי ללשון נקבה (מתבוננת, מביטה, וכו') לשמוע שיתופים. לבקש כל אחד יקריא את השיר כולו ולא רק את התוספת שלו.

בסיום, לקרוא את השיר המקורי. אפשר להרחיב ולדבר על אוקסימורון (יופי וצעקה") המשלב רגשות מנוגדים, ולהדגים למשל גם את הביטוי "בדמיך חיי", ואפשר להסתפק במה שהתלמידים כותבים.

הערה - לתשומת לב המורים:

בשיעור זה נגענו בנושא הפציעה באופן כללי, ללא התייחסות להבדל בין פציעה פיזית לפציעה נפשית (פוסט טראומה וכו'). ישנן יצירות ספרותיות שדרכן כן ניתן לדבר על נושא הפגיעה הנפשית בעקבות טראומה, בין אם הקבלה ליצירות העוסקות בפוסט הטראומה של ניצולי השואה (כגון "ניצול" לעיני או "כריתה" לליברכט) או יצירות העוסקות באופן ישיר במלחמות ישראל והשלכותיהן על החיילים (כגון "תיאום כוונות" לסבתו).